

Kies de juiste groenbemester

Johan Wander, DLV Plant

Inleiding

Groenbemers worden niet geteeld voor directe financiële inkomsten maar zijn een investering in de grond, de belangrijkste productiefactor van de akkerbouwer. Voor een optimaal effect van een groenbemester is de keuze voor soort en ras belangrijk. Bij die keuze moet gelet worden op diverse doelen en effecten:

- bijdrage organische stof;
- positieve en negatieve effecten op nematoden;
- stikstofbinding;
- invloed op bodemstructuur;
- beperken erosie;
- grondsoort.

Randvoorwaarden voor de teelt van een geslaagde groenbemester zijn verder het aaitijdstip, de zaaizaadhoeveelheid en grondbewerking. Al met al valt er heel wat te overwegen. Dit artikel en informatie op internet helpen u bij de juiste keuze. DLV Plant heeft in opdracht van het Productschap Akkerbouw informatie gebundeld over alle aspecten van de teelt van groenbemers. informatie is te vinden op www.kennisakker.nl en www.groenbemers.nl.

Organische stof

Voor de bodemvruchtbaarheid is het van belang dat het gehalte organische stof op niveau blijft. Naast de toepassing van dierlijke mest kan de teelt van een groenbemester hier een bijdrage aan leveren. Raaigrassen, rietzwenkgras en klavers kunnen in het voorjaar onder dekvruucht gezaaid worden. Vooral granen komen hiervoor in aanmerking. De slagingskans en mate van groei is beter als de zaaizaadhoeveelheid van de dekvruucht iets beperkt wordt. Natuurlijk moet er ook met de onkruidbestrijding rekening gehouden worden met de ondervruucht. Na de oogst komen bladkool (zaai t/m oktober), gele mosterd, Japanse haver (zaai t/m september) en bladrammenas (zaai t/m augustus) in aanmerking.

De bijdrage van een geslaagde groenbemester kan oplopen tot 1100 kg/ha effectieve organische stof of meer. De effectieve organische stof draagt bij aan het gehalte organische stof van de bodem.

Aaltjes

Nematoden kunnen neutraal reageren op een aanwezige groenbemester, ze kunnen zich vermeerderen en er kan een bestrijdend effect van een groenbemester uitgaan. Het is daarom bij de keuze voor een groenbemester van essentieel belang dat bekend is met welke soorten nematoden een perceel al dan niet besmet is.

Bestrijding aaltjes

Een aantal groenbemesters geeft lokking van nematoden, maar de nematoden kunnen zich niet op de planten vermeerderen. Zodoende treed een bestrijdend effect op. Bij een goede doorworteling van de bodem zal het effect sterker zijn. Een hoge plantdichtheid draagt daar aan bij.

Een actieve bestrijding van het aardappelcystenaaltje is mogelijk met een geslaagde teelt van raketblad. Witte bietencystenaaltjes kunnen bestreden worden met hoog resistente bladrammenasrassen (BCA 1). Hoe eerder gezaaid wordt (eind mei) hoe sterker het effect zal zijn. Bij de keuze voor een BCA 2 ras (lager resistent) zal het effect minder zijn. Ook is het effect minder naarmate later gezaaid wordt. Bij zaai in augustus hangt het effect sterk af van de bodemtemperatuur. Het verschil tussen een BCA 1 en 2 kan bij late zaai niet groot meer zijn. De diverse soorten wortelknobbelaaltjes (*Meloidogyne* spp) kunnen zich op meerdere plantensoorten vermeerderen. De meeste soorten vermeerderen niet op grassen. Naast zwarte braak en grasgroenbemester is bladrammenas met resistentie tegen het maïswortelknobbelaaltje *M. chitwoodi* een optie. De mate van besmetting kan dan iets sterker dalen dan bij zwarte braak. Afrikaantjes van de soort *Tagetes patula* geven een goede bestrijding van wortellessieaaltjes (*Pratylenchus* spp) mits tijdig gezaaid (uiterlijk midden juli). Japanse haver geeft een actieve afname van *P. penetrans*. Meer informatie op www.aaltjesschema.nl.

Vermeerdering aaltjes

Vrijlevende wortelaaltjes *Trichodorus* en *Paratrichodorus* hebben een brede waardplantenreeks. Ze kunnen zich o.a. op grasachtigen vaak sterk vermeerderen.

Uit het onderzoek van de afgelopen jaren is gebleken dat bij bladrammenas en gele mosterd de effecten op Trichodoride-aaltjes verschillen per soort aaltje. Bij *Paratrichodorus teres* wordt de keuze beperkt tot bladrammenas of gele mosterd. Zij vermeerderen dit aaltje niet of zeer weinig. Indien het tabaksratelvirus, dat door deze aaltjes worden overgebracht, tot kwaliteitsproblemen zou kunnen leiden, gaat de voorkeur uit naar bladrammenas, wat het virus bestrijdt.

Van *Paratrichodorus pachydermus* en *Trichodorus similis* is inmiddels echter bekend dat deze zich wel op bladrammenas vermeerderen. Voor *Trichodorus primitivus* is bladrammenas zelfs een goede waardplant. De besmetting met tabaksratelvirus wordt wel verlaagd.

Japanse haver is zoals gemeld interessant bij een besmetting met het wortellessieaaltje *P. penetrans* maar bij een besmetting met het maïswortelknobbelaaltje is Japanse haver geen goede keuze.

Bodemschimmels en plagen

Helaas kunnen groenbemesters ook negatief bijdragen aan de vermeerdering van bodemgebonden ziekten en aan plagen. In veel groenbemesters kunnen slakken vermeerderen. Als een perceel besmet is met *Sclerotinia* of rattenkeutelziekte, dan komen alleen grassen in aanmerking als groenbemester. Bij veel granen in het bouwplan is de keuze voor grasgroenbemester nadelig voor diverse graanziekten. In bouwplannen met veel graan is de kans op aanwezigheid van *Sclerotinia* natuurlijk klein.

Meer informatie

Al met al kan het best ingewikkeld zijn om een goede keuze te maken. Raadpleeg daarom ook uw adviseur of zoek meer informatie op:

www.kennisakker.nl

www.groenbemesters.nl

www.aaltjesschema.nl

brochure Masterplan Mineralen Management: Groenbemesters: vriend of vijand?

De belangrijkste voor- en nadelen van enkele bekende groenbemesters

	Bladrammenas	Gele mosterd	Italiaans raaigras	Afrikaantjes	Japanse haver
					
+	Bietencysteaaltje Meloidogyne chitwoodi	Bietencysteaaltje	Organische stof Groenvoedersnede	Pratylenchus spp	Pratylenchus penetrans
-	Trichodorus primitivus Pratylenchus penetrans	Knolvoet Trichodorus spp Pratylenchus penetrans	Vrijlevende wortelaaltjes Meloidogyne chitwoodi Emelten	zomerzaai	Meloidogyne chitwoodi